

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 334/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **STEFE Banská Bystrica, a.s.**, Zvolenská cesta 1, Banská Bystrica, IČO 36 024 473, zastúpenej AKSK, s.r.o., Námestie SNP 15, Banská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 13C/168/2012 z 18. apríla 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) II. výrokom označeného uznesenia okresného súdu. Napadnutý výrok uznesenia sťažovateľka navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľka v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 13C/168/2012 o určenie vlastníctva k hnutelným veciam bola v procesnom postavení žalovanej 1. Okresný súd v merite veci rozhodol rozsudkom č. k. 13C/168/2012-1502 z 10. septembra 2020, ktorým okrem iného rozhodol tak, že žalovaní 1, 2 a 27 sú povinní zaplatiť žalobcom 1 až 121 náhradu trov konania v rozsahu 100 % spoločne a nerozdielne. Meritórne rozhodnutie okresného súdu potvrdil Krajský v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 15Co/68/2021-1750 z 19. októbra 2022. Ako žalobkyňa 121 bola označená v uvedených rozhodnutiach spoločnosť VÚB Leasing, a.s. (ďalej aj „pôvodná žalobkyňa“ alebo „žalobkyňa 121“).

3. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 13C/168/2012-2025 z 30. augusta 2023 o výške náhrady trov konania podali žalovaní 1 (sťažovateľka) a 2 sťažnosť. Spolu so sťažnosťou podala

sťažovateľka aj návrh na prerušenie konania do skončenia dovolacieho konania proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu.

4. Okresný súd I. výrokom návrh na prerušenie konania zamietol a II. výrokom napadnutým ústavnou sťažnosťou rozhodol, že v konaní o sťažnosti proti uzneseniu z 30. augusta 2023 o výške náhrady trov konania na strane žalobcu 121 pokračuje s obchodnou spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s. (ďalej len „VÚB, a.s.“).

5. Vo vzťahu k II. napadnutému výroku okresný súd uviedol, že podľa obchodného registra pôvodná žalobkyňa 121 – VÚB Leasing, a.s., bola z registra 1. januára 2022 vymazaná. Dôvodom výmazu bolo, že obchodná spoločnosť zanikla podľa § 69 Obchodného zákonníka v dôsledku rozdelenia zlúčením. Právnymi nástupcami žalovanej sa stali VÚB, a.s., a VÚB Operating Leasing, a.s. Okresný súd ďalej z listu vlastníctva k nehnuteľnosti, v ktorej sa nachádzali hnutel'né veci, ktoré boli predmetom sporu, zistil, že ako vlastník je na podklade oznámenia o zlúčení spoločnosti a žiadosti o zmenu údajov v katastri zo 7. januára 2022 evidovaná VÚB, a.s. Na základe uvedených súvislostí okresný súd konštatoval, že pôvodná žalobkyňa zanikla rozdelením spoločnosti zlúčením s právnym nástupcom, a teda došlo k univerzálnej sukcesii bez straty procesnej subjektivity, čím dochádza k obligatórnemu pokračovaniu s právnym nástupcom žalobkyne.

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje tým, že už v čase rozhodovania odvolacieho súdu vo veci žalobkyňa 121 neexistovala a napriek tomu jej krajský súd priznal náhradu trov odvolacieho konania (okrem toho, že potvrdil aj rozhodnutie súdu prvej inštal'cie). Tiež zdôraznila, že ani v čase rozhodnutia okresného súdu o výške trov konania (30. augusta 2023) nemala žalobkyňa 121 procesnú subjektivitu.

7. Sťažovateľka, vychádzajúc z predpokladu, že súd pozná právo, tvrdí, že ak sa už krajský súd vysporiadal so zánikom pôvodnej žalobkyne 121, okresný súd nemal žiadny zákonný dôvod pri rozhodovaní o trovách konania zasiahnuť do právoplatného rozhodnutia tým, že rozhodol o pokračovaní v konaní s VÚB, a.s.

8. Vzhľadom na to, že konanie o trovách je relatívne samostatným konaním, v ktorom nemožno meniť stav nastolený právoplatným rozhodnutím, popísaným konaním okresný súd zasiahol do právnej istoty sťažovateľky. Podľa názoru sťažovateľky ak nejaká skutočnosť nastala pred ukončením nachádzacieho konania, v konaní o určení výšky trov konania na ňu súd prvej inštal'cie už nemôže reagovať.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny) a spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 charty) II. výrokom napadnutého uznesenia, ktorým okresný súd rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalobkyne 121 v konaní o výške náhrady trov, ktoré je sťažovateľka povinná zaplatiť.

10. Rozhodovacia činnosť ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiam civilných súdov o náhrade trov konania vychádza z toho, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne,

a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00). Na tento výklad nadväzuje rozhodovacia činnosť ústavného súdu, ktorá zdôrazňuje jeho zdržanlivosť k výkladu zákonného práva o náhrade trov konania, keďže problematika trov konania má akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania treba uchýľovať iba výnimočne pri zistení extrémneho zásahu do základného práva (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 316/2023).

11. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného rozhodnutia o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014, IV. ÚS 604/2018, I. ÚS 150/2024).

12. Ústavný súd poukazuje na presné znenie napadnutého výroku, podľa ktorého „*Súd pokračuje na strane žalobcu 121/ s obchodnou spoločnosťou Všeobecná úverová banka. a. s.: skrátený názov: VÚB. a. s... a to v konaní o sťažnosti žalovaných 1/, 2/ proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. č. k. 13C/168/20 12- 2025 zo dňa 30.08.2023, o určenie výšky náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania.*“

13. Z citovaného výroku napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že okresný súd nezasahuje do právoplatného (i keď dovolaním napadnutého) rozhodnutia krajského súdu, ako to v ústavnej sťažnosti prezentuje sťažovateľka. Okresný súd koná s právnym nástupcom žalobkyne 121 iba v tej časti, ktorá sa týka určenia výšky náhrady trov konania.

14. I keď je možné súhlasiť so sťažovateľkou v tom, že to bol krajský súd, ktorý sa mal procesne vysporiadať s otázkou zániku procesnej subjektivity žalobkyne 121 (pretože zanikla počas odvolacieho konania), je potrebné poukázať aj na to, že podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštalácie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Vzhľadom na to, že rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo, bolo prijaté pred účinnosťou novely zavádzajúcej 60-dňovú lehotu na prijatie rozhodnutia o výške trov konania, lehota na toto rozhodnutie v danom prípade podľa § 471d CSP začala plynúť 1. júla 2023.

15. Zároveň platí, že podľa § 161 ods. 1 CSP súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené procesné podmienky. Procesná subjektivita predstavuje procesnú podmienku sporovej strany, na ktorú musí súd prihliadať z úradnej povinnosti počas celého konania, teda vrátane konania o určení výšky trov. Keďže žalobkyňa 121 zanikla s právnym nástupcom, ide v tomto konkrétnom prípade o odstrániteľnú vadu konania, z čoho potom vyplýva, že súd musí rozhodnúť o pokračovaní v konaní. Vzhľadom na to, že až do momentu rozhodovania o výške trov konania o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalobkyne 121 nebolo rozhodnuté a súčasne konanie prerušené nebolo (mimočodom tento výrok sťažovateľka nenapadla odvolaním, pozn.), ako aj s prihliadnutím na lehotu ustanovenú v § 262 ods. 2 CSP, okresný súd musel pristúpiť k rozhodnutiu, či a s kým bude v konaní o určení výšky trov pokračovať.

16. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti prezentuje nesprávny názor, že konanie o trovách je relatívne samostatným konaním. Naopak, rozhodnutie o trovách konania má akcesorickú povahu, je teda

súčasťou rozhodovania civilných sporov. Navyše, okresný súd výrokom o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalobkyne 121 žiadnym spôsobom nezasiahol do zisteného a uzavretého skutkového stavu vyplývajúceho z vykonaného dokazovania v rámci meritórneho konania.

17. V závere ústavný súd predostiera, že nie je jeho úlohou perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi. Preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, keď procesný postup priečiaci sa zákonu zároveň vyústi do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípady, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné izolovane hodnotiť ako nesprávny – protiústavnosť konania nezaloží.

18. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu